

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.
Pentru străinatáate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face númer pe câte 1 anu întregu.
Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Díce procese verbale ale comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luate in sedintiele dela 12, 15, 16, 19, 27 si 29 Septembrie, 1, 6, 13 si 17 Octombrie 1887. — Interpelatiunea dlui Ioanu Popu Reteganulu. — Bibliografia de Nicolau Putnoký.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 410/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in sedinti'a dela 12 Septembrie st. n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bologa, vice-presiedinte.
Membrii presenti: Part. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, E. Macellariu, C. Stezariu, G. Baritiu, B. P. Harsianu, I. V. Russu, I. Popescu, N. Fratesiu, controloru.

Secretariu: Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 146. Directiunea scólei civile de fete, sustínute de Asociatiunea transilvana prin adres'a ddto 11 Aprilie a. c. Nr. 98 presenta la pertractare proiectulu de regulamentu internu pentru scól'a civila de fete a Asociatiunei (Ex. Nr. 256/1887).

— Proiectulu de regulamentu internu prezentatu de directiunea scólei civile de fete a Asociatiunei, inca de mainainte impartitu fiindu pe la membrii comitetului pentru studiare, se privesce de cetitu si se primesce de basa la desbaterea speciala.

Nr. 147. Urmándu la ordine in legatura cu punctulu precedentu, desbaterea speciala a regulamentului.

— Titlulu regulamentului se formuléza in urmatorulu modu: „Regulamentu internu pentru scól'a civila de fete cu internatu, infintiata si sustínuta in Sibiu de Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.“

Sect. I. §. 1 si sect. II. §. 2 si §. 3 lit. a se primescu in textulu cuprinsu in proiectu; ér' §. 3 lit. b alinea 2 se primesce prin majoritate de voturi, cu modificarea, cá dupa cuvintele: „Ér pentru a realisá supraveghierea,“ se se adauga cuvintele: „va revisuí preparatiunile invetiatoriloru si“. §. 3

lit. c, d, e, f, g, h, i, l, m, n, alinea 1 si 2 se primescu in textulu din proiectu, de asemenea si pt. r, s, t, avèndu a remàné in suspensu hotarirea asupra pt. n, al. 3 si pt. o si p.

Fiindu timpul inaintatu continuarea acestei desbateri se amèna pe un'a din sedintiele urmatóre.

Sibiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
Vice-pres.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbale se increde dloru: P. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, I. St. Siulutiu.

S'a verificatu. Sibiu, in 18 Septembrie 1887.

I. St. Siulutiu m. p. P. Cosm'a m. p. Dr. II. Puscariu m. p.

Nr. 411/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in sedinti'a dela 15 Semptembrie n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a vice-presiedinte. Membrii presenti: G. Baritiu, B. P. Harsianu, C. Stezariu, P. Cosm'a, E. Macellariu, I. St. Siulutiu, I. V. Russu, Z. Boiu, I. Popescu, E. Brote.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 148. Dl directoru si membru alu comitetului Part. Cosm'a, prin adres'a ddto 12 Septembrie a. c. cu provocare la insarcinarea primita cu datulu 16 Augustu a. c. Nr. 366 de a'si dá parerea din punctu de vedere juridicu, asupra contractului de vèndiare incheiatu cu dlu G. Manu din Dej asupra realitatiloru, ce apartínu fundatiunei „Titie“ raportéza: Contractulu prezentatu de dlu avocatulu Augustinu Munténu e corectulu din punctu de vedere juridicu, nu e corectulu inse cu privire la timpul cumpararei si alu luarii in posesiune a realitatiloru din cestiune prin cumparatorulu, pentru-cá dlu

Manu a cumparatu realitatile acestea inca la 1883, si le foloseste dela 1 Maiu 1883.

Cumparatorulu, dlu Manu avé se respunda, conformu dorintiei proprii, sum'a cumperarii de 355 fl. in 3 ani, cu incepere dela 1 Maiu 1883 pana la 1 Maiu 1886, ér pana atunci avé se platésca 8% interese anticipative, pe 6 luni inainte, cu incepere dela 1 Maiu 1883 si fiindu-cà cestiunea ajunse la comitetu in stadiulu acesta abia in Martie 1884 in privinti'a intereseloru espirate la 1 Maiu si 1 Novembre 1883 in suma de 20 fl. 40 cr. se luasera de aici mesuri, cá cumparatorulu sè le respunda la subscrierea contractului.

De cându cumparatorulu este in folosinti'a realitatiloru cumparate, conformu conditiuniloru ce i s'au pusu prin resolutiunea din 18 Maiu 1884 Nr. 124 densulu trebuia sè platésca, pana la trimiterea sumei de 355 fl. interese 120 fl. 70 cr.

Ér daca se respundeau regulatu aceste interese, ele elocate cu 8% mai aduceau Asociatiunei alti 23 fl. 22 cr. Daca deci atatu dlu Manu, carele in persón'a sa intrunese pe cumparatorulu si executorulu testamentului, càtu si dlu Munténu si-aru fi implinitu datorinti'a la timpulul seu, fundatiunea „Titie“ aru avé adi cu 143 fl. 93 cr. mai multu decâtu are in realitate.

Pe bas'a acestora membru P. Cosm'a propune, si comitetulu decide: (Ex. Nr. 408/1887.)

— Contractulu de vèndiare incheeatu cu dlu Gavrilu Manu se apróba numai sub aceea conditiune, daca dlu Manu va raspunde si celu puçinu interesele capitalului de 355 fl. cu incepere dela 1 Maiu 1883 in sum'a de 120 fl. 70 cr. la din contra se va vinde realitatea pe calea licitatiunei, ér pentru folosinti'a dela 1 Maiu 1883 incóce se va pretinde desdaunare dela dlu Gavrilu Manu.

Nr. 149. Cu relatiune la conclusulu siedintiei trecute, se continua discussiunea asupra proiectului de regulamentu internu pentru scól'a civila de fete, cu incepere dela punctele lasate in siedinti'a premergatóre in suspensu.

Sectiunea II. §. 3 lit. *n* alinea 3 se sterge din regulamentu. Liter'a *o* din acelasi §. se primesce in formularea: „Provede administrati'a materiala a institutului, si anume: incassédia, inregistrédia si administréza taxele la comitetulu Asociatiunei transilvane, in conformitate cu normele stabilite de acesta; pórtá in regula socotél'a despre spesele facute de elevele interne, intru càtu acestea nu sunt de purtatu din taxa de internatu, si insciintiédia din acestu respectu pe parinti' si tutorii elevoloru.“

Lit. *p* a aceluiasi § va suná: „Face tóte procurarile trebuincióse, la ordinele primite, pentru scóla si internatu“.

Sect. III. §. 4. se formulédia astfelu:

„Planulu de invetiamentu 'lu pune in aplicare colegiulu invetiatoriloru, impreuna cu catechetii si cu instructorii din obiectele facultative (§. 9. St. org.). Membrii colegiului invetiatorescu sunt: directorulu, invetiatorii si invetiatórele, instituiti cu salariu anualu.

Instructorii se numescu din partea comitetului Asociatiunei pe lángra remuneratiune.

In §. 5. lit. *a*, dupa cuvintele: „a face instructiunea in obiectele de invetiamentu obligate, cuprinse in planulu de invetiamentu,“ sè se adauge: pe bas'a preparatiuniloru facute in scrisu pentru fie-care lectiune revisuite de directorulu (§. 3

lit. *b* alinea 2) si corectate de dènsii din anu in anu, pe temeiu esperintieloru càstigate,“ §. 5 lit. *b* se primesce in textulu din proiectu. La lit. *c* (§. 5) se substitue cuvèntulu „Stampilia“ cu „sigilulu,“ ér restulu din propositiunea 2 incedu „pentru o taxa,“ remàne àfara.

La lit. *d* (§. 5.) se substitue cuvintele „o paria“ cu „Unu esemplaru.“ La lit. *e* (§. 5.) sè inlocuesce cuvèntulu „pre-serise“ cu „fixate“. La lit. *f* (§. 5) cuvèntulu „pertractate“ se inlocuesce cu „facute“. Lit. *g*, *h*, *i*, *l*, *m*, (§. 5.) se primescu intocmai in textulu proiectului.

Din §. 6. se stergu cuvintele din urma: „ale dilei de elevele interne.“

Sect. IV. §. 7. alin. 1 precumu si pt. *a*, *b*, *c*, se primescu in textulu din proiectu.

In pt. *d* (§. 7.) se intercalédia dupa cuvintele: „avèndu celu mai deplinu dreptu.“ cuvintele: „si stricta datorintia.“

Fiindu timpulul inaintatu continuarea discussiunei se amena pe siedinti'a viitóre.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bologa m. p.,
v. presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secret.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde Dloru: Cosm'a, Siulutiu, Boiu.

S'a verificatu.

Sibiiu, in 18 Septembrie 1887.

Siulutiu m. p.

Cosm'a m. p.

Dr. II. Puscariu m. p.

Nr 412/1887.

Procesu verbale

alu Comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedinti'a dela 16 Septembrie 1887.

Presiedinte: Iacobu Bologa, vice-presiedinte.
Membrii presenti: I. Popescu, C. Stezariu, P. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, I. St. Siulutiu, B. P. Harsianu, Elie Macellariu, Z. Boiu, G. Baritiu, I. V. Russu, Nicanoru Fratesiu, controloru.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 150. In legatura cu conclusulu siedintiei trecute, se continua desbaterea proiectului de regulamentu prezentatu de directiunea scólei civile de fete a Asociatiunei.

— Sect. V. §. 8 pt. *a. b. c. d. e. f.* si *g.* se primescu in textulu din proiectu.

In punctulu *h.* §. 8 se adauga dupa „stabilirea“ cuvintele: „clasificatiuniloru precum si a“

§§. 9. si 10. se primescu in textulu din proiectu.

In §. 11 al. 1 se adauga dupa: „invetiatoresele cu votu decisivu“ cuvintele: „ear la statorirea clasificatiuniloru si catechetii“.

§. 12 al. 1 se primesce in textulu din proiectu.

In al. 2. §. 12 se inlocuesce cuvèntulu, „stampili'a“ cu „sigilulu“ si „o paria“ cu „unu esemplariu“.

In §. 13. se inlocuesce cuvèntulu „directorului“ cu „presiedintelui“

Din §. 14 se stergu cuvintele: „sau in cause de disciplinare a unui membru din colegiulu invetiatoriloru“.

Sectiunea VI. §§. 15. 16. se primescu intocmai cá in proiectu, avendu a se sterge din §. 16. punctu A. al. 2. cuventulu „frisatulu“.

Din §. 17. se sterge cuventulu „prietini“.

§§. 18 si 19 se primescu in textulu din proiectu.

§. 20. se formulédia: „Directórea, invetiátórele, care locuescu in internatu, si guvernantele i-au viptulu la mas'a comuna a elevelloru“.

Sectiunea VII. §§. 21. 22. 23. 24. se primescu in textulu din proiectu.

§. 25. Alineatulu din urma se formulédia: „Cându se aplica pedéps'a statorita sub g. elevele deținute voru fi supaveghiate de guvernante in decursulu pedepsei“.

§§. 26. 27. si 28. se primescu in textulu din proiectu.

Sect. VIII. §. 29. se formulédia: „Personalulu ajutorulu se compune din guvernante, numite de comitetulu Asociatiunii, de bonne, servitori si servitóre, angagiati in cointielegere de directoru si directóra“.

§. 30. se sterge cu totul.

§§. 31 si 32. se primescu in textulu proiectului.

In §. 33. se stergu cuvintele: „afara de administratoru“.

Sectiunea IX. §. 34. se formulédia: „Schimburi in acestu regulamentu se voru face numai prin comitetulu Asociatiunii transilvane“.

Cá nou §. are se intre in regulamentu dispositiunea:

„Regulamentulu actualu intra inmediatu in vigóre“.

Dupa o noua cetire regulamentulu internu se stabilescu in cuprinsulu urmatoru:

Regulamentulu internu

pentru scól'a civila de fete cu internatu infintiatu si susținutu in Sibiu de Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

I. Scopulu Regulamentului.

§. 1.

Scopulu regulamentului acestuia este: a precisa sfer'a de activitate a tuturor persónelloru, cari sunt ocupate in scóla si internatu, si a indica ordinea, in care este a se procede intru realizarea scopului acestui institutu, care este educatiunea prin instructiune si conducere potrivita a elevelloru concrediate institutului.

II. Directiunea scólei.

§. 2.

Conducerea generala a institutului atátu cá scóla, câtu si cá internatu, fiindu concentrata in mánile directorului (§. 17 alu statutului de organizare), indatorirea principala a directorului este a purtá grija, pentru conservarea unitatii in invetiamentu, in disciplina si in intregulu organismu scolaru.

§. 3.

Agendele directorului sunt:

a) Conducerea si supraveghierea colegiului invetiatorescu, pentru-ca prin lucrarea acestuia sè se realisedie unitatea amintita in §. 2.

b) Spre acestu scopu va supraveghia observarea cu acuratetia a planului de invetiamentu si menținerea disciplinei.

Ér pentru a realisá supraveghierea va visitá in fie-care luna celu pușinu odata fia-care classa, pentru a se informá

despre progresulu in invetiamentu si despre diliginti'a si purtarea elevelloru, despre menținerea disciplinei din partea invetiatoriloru si despre tractarea metódica a obiectelloru de invetiamentu *).

c) Constatându cu ocasiunea acestoru revisiuni, cá la tractarea obiectelloru de invetiamentu sau la menținerea disciplinei, invetiatorulu nu a procedatu metódicu si conformu prescrieriloru pedagogiei, sau cá a lucratu in contr'a intentiuniloru scólei, va face pe invetiatoriu atentu la acestea scaderi intre 4 ochi. Invetiatorulu are sè se conformedie invetiuniloru primite, crediendu-se inse neindreptatitu, póte cere tractarea cestiunii in conferenti'a colegiului invetiatoriloru, sau in urma, transpunerea ei la comitetulu Asociatiunii transilvane pentru competentu afacere.

d) Directorulu primesce si plánsorile, ce s'ar face de parinti sau alte persóne asup'r'a invetiatoriloru. Aceste plánsori se facu cu graiulu, la cerere esprésa inse potu fi luate in scrisu la protocolulu ce se va redactá inmediatu. Directorulu va cercetá cu ingrigire caus'a, cautându a delatura scaderile prin bun'a intielegere sau prin admonitiune. La casu cându nu va ajunge pe acésta cale la resultatu, va raportá comitetului Asociatiunii, pentru-cá din partea acestuia sè se faca dispositiile necesarie de a dreptulu, sau dupa cercetare, executata prin unu delegatu specialu.

e) Dá concedii elevelloru pe timpulu mai multu de o di si pe timpu pàna la 14 dile invetiatoriloru impedecati prin bóla sau alte cause binecuventate. Fiindu inse trebuintia a se da unui invetiatoriu concediu mai lungu, cererea de concediu are a se supune pentru aprobare comitetului Asociatiunii.

f) Dispune substituirea invetiatorului concediatu.

g) Ingrijesce pentru edarea eventualeloru sciri scolare tiparite (programu).

h) Intreține corespondenti'a cu comitetulu Asociatiunii transilvane, avendu a duce in deplinire tóte dispositiunile (ordonantie) acestuia, privitóre la institutu si a-i da tóte informatiunile necesarie.

i) Presenta comitetului Asociatiunii totu la 1/4 anu, pentru informatiune, raportu despre resultatulu revisiiloru facute in clase, si de câte ori trebuinti'a va cere, propunerile de imbunatatire in organismulu institutului. Aceste din urma inse numai dupa cointielegerea avuta cu colegiulu invetiatorescu.

l) Intreține corespondenti'a cu publiculu esternu, adeca cu parintii si tutorii elevelloru, carora in intervale potrivite va relata despre tóte lucrurile, cari resulta din petrecerea fetiteloru cá eleve ale institutului.

m) Pórta corespondentia cu autoritatile publice, administrative scolare, in ceea-ce privesce institutul.

n) Primesce si esaminédia documentele pe bas'a carora sunt a se primi elevele in institutu, ér cându primirea nu se face pe bas'a documentelloru, dispune ținerea esamenelloru de primire prin invetiatorii respectivi cu assistenti'a sa.

Fiindu documentele in ordine, sau in urm'a esamenului de primire, inscrie elevele primite in matricul'a scolaru, pentru purtarea careia e responsabilu (§. 13 st. org.)

o) Provede administrati'a materiala a institutului si anume: incassédia, inregistrédia si administrédia tacsele la comitetulu

*) Alineatulu acesta a primitu o noua formulare prin conclusulu dto 17 Octombre a. c.

Asociațiunii transilvane în conformitate cu normele stabilite de acesta, poartă în regula socotelele despre cheltuielile făcute de elevii interne, întrucât acestea nu sunt de purtătură din taxă de internat, și înștiințându-i din acest punct de vedere pe părinți și tutorii elevilor.

p) Face toate procurările trebuincioase la ordinele primite pentru școală și internat.

r) Supraveghează cursul afacerilor în internat în toate direcțiunile (§. 16. st. org.).

s) Convoca și conduce conferințele colegiului didactic.

t) Ține în ordine protocoalele de înmatriculare, de clasificare, de esibite și arhivă.

III. Colegiul invetiatorilor.

§. 4.

Planul de învetiamentu 'lu pune în aplicare colegiul invetiatorilor, împreună cu catechetii și cu instructorii din obiectele facultative. (§. 9 st. org.) Membrii colegiului invetiatorescu sunt: directorul, invetiatorii și invetiatorele înstituite cu salariu anual.

Instructorii se numesc din partea comitetului Asociațiunii pe lângă remuneratiune.

§. 5.

Agendele colegiului invetiatorescu sunt:

a) a face instrucțiunea în obiectele de învetiamentu obligate, cuprinse în planul de învetiamentu. La distribuirea acestor obiecte între membrii colegiului înse se va lua considerarea pregătirii și înclinărilor speciale ale fiecăruia*).

b) În fiecare clasă va funcționa unul din membrii colegiului, că invetiatoriu de clasă, și în această calitate va purta grija, că elevii se cercetească școala regulată, și absențele intemperate le va ține în evidență.

c) Invetiatorul de clasă poartă pentru elevii clasei sale protocolul de clasificare și scrie testimoniile școlare. Aceste înse numai prevedute cu sigiliul direcțiunii și subscrise de director se vor estrada.

d) Unu exemplariu alu protocolului de clasificare și se prezintă la finea anului școlar comitetului Asociațiunii.

e) Invetiatorii au a face lecțiile din obiectele prescise la orele fixate, avându a se conforma în această privință hotărârilor autoritatilor superioare.

f) Lecțiile făcute din fiecare obiect în o săptămână, au se fie induse de fiecare invetiatoriu în protocolul de lecție, pentru a înlesni controlul din partea organului, ce face revizuirea lunară. Protocoalele acestea se vor conserva în cancelaria directorală.

g) Înainte de începerea lecțiilor, fiecare membru alu colegiului invetiatorilor va face, după unu turnus săptămânal, stabilit de director, inspectiunea claselor, pentru a se convinge, dacă toate sunt în clasă în ordine. Spre acestu scop se va prezenta în săptămână de inspectie cu 1/4 ora înainte de începerea orelor de școală, dimineața și după prânziu.

h) În casu cându directorul aru fi împedat de a funcționa, la convocare din partea acestuia fiecare din mem-

*) Totu prin conclusul dto 17 Octombrie a. c. s'a schimbat și pt. a. din §. 5.

brii colegiului invetiatorescu este datoru a lua asupra sa agendele direcțiunii pentru timpul absentării directorului.

i) Unul dintre invetiatorii este custodele bibliotecii școlare, altul alu bibliotecii elevilor, și preste totu fiecare membru alu colegiului va purta de grijă și va fi responsabilu de cartele, aparatele și materialele, de cari dînsul se serveste la instrucțiune.

l) Invetiatorele, locuindu în internat, sunt datore a stă directorei întru ajutoriu la conducerea afacerilor internatului. Ele voru avea mai alesu se supraveghească corecțiunile elevilor interne și în timpul liberu, afara de orele de lecție, se supraveghească elevii interne, în timpul cându guvernantele ar fi absente. Nu potu fi înse obligate a implini toate funcțiunile de guvernanta, ci numai de acele, cari sunt corespunzătoare caracterului lor de invetiatore și nu potu jigni autoritatea, ce trebuie se o aiba față cu elevii. În casu de trebuință un'ă dintre invetiatore substituie pe director'ă în funcțiune.

m) Invetiatorele au se țina însa și orele de conversație cu elevii interne, întrucât această după cunoștința lor de limbă e cu putință. Dacă din cauză tocmai îndigita invetiatorele nu aru putea satisface acestei datorințe, voru fi substituite după trebuință prin guvernante.

§. 6.

Catechetii celor două confesiuni, caror aparțin Români, pe lângă instrucțiunea în doctrină religioasă (după planurile impuse de respectivele consistorii) normă și timpul, în care elevii au se cercetească biserică, și se marturisască și cuminece, mai departe rugăciunile, ce au a se servi la diferitele ocazii.

IV. Conducerea internatului.

§. 7.

Conducerea internatului împreună cu școala Asociațiunii transilvane, este concredințată directorei internatului (§. 16 st. org.).

Agendele directorei sunt:

a) a supraveghea purtarea elevilor în timpul, în care nu sunt ocupate cu instrucțiunea în clase, a purta de grijă de ocuparea lor în conformitate cu caracterul și intențiunile institutului, a menține disciplina în internat și a veghea asupra observării stricte a ordinii de casă, dându prin toate direcțiunile potrivite creșterii elevilor. Dreptu ajutoriu întru implinirea acestei misiuni are pe guvernantele, cari întru toate au se conforma ordinilor primite dela directoră și pe invetiatorele, cari au locuința în internat, întrucât acestea nu sunt ocupate cu instrucțiunea (§. 16. st. org. și §. 5. alu reg.).

b) a supraveghea întreținerea igienică și corespunzătoare a elevilor interne, fiindu responsabilă pentru curățenia institutului preste totu, a locuitorilor, a paturilor, a vestimentelor s. a.

c) a purta grijă, că elevii interne se fie prevedute cu toate cele trebuincioase.

d) a priveghea asupra alimentării, avendu celu mai deplin dreptu și stricta datorință de control asupra bucatăriei. În aceste directoare i sunt spre ajutoriu, guvernantele, bonele, servitorii și servitorele institutului.

V. Conferențiile colegiului invetiatorescu.

§. 8.

In conferenție se facu :

a) comunicările dispozițiilor referitoare la institutu, cari vinu dela comitetulu Asociatiunii transilvane sau dela autoritățile școlastice ale statului.

b) ficsarea timpului pentru esamenele semestrale.

c) alegerea manualelor de instrucțiune.

d) statorirea planului de ôre.

e) decisiuni pentru îmbunătățirile, a caroru necesitate se va ivi în decursulu timpului, cu observarea §. 14 alu acestui regulamentu.

f) consultari despre tractarea specialelor obiecte de invetiamentu și despre educațiunea elevelor, precum și asupra observațiilor făcute din cauză a revisiilor lunare cu privire la invetiatori, disciplina, progresu ș. a. (§. 3 b. c. reg.)

g) consultările despre dorințele și experiențele școlare ale invetiatorilor și despre propunerile prezentate de densii.

h) stabilirea clasificățiilor precum și a raportului generalu anualu către comitetulu Asociatiunii transilvane și a datelor școlare, ce eventualu voru avea a fi publicate.

§. 9.

Conferențiile sunt ordinare sau estraordinare. Cele ordinare se voru ținea în fie-care luna din anulu școlasticu odata, ér cele estraordinare de câte ori va cere trebuința.

§. 10.

Conferențiile le convóca directorulu, ér în casu de absentia a directorulu, substitutulu seu. Totu directorulu este și presidentulu conferențelor, cându este de fatia, ér în lips'a lui membrii preșenti voru alege pe unulu dintre ei de presidentu ad hoc.

§. 11.

La conferenție iau parte directorulu, director'a internatului și invetiatorii și invetiatórele cu votu decisivu, sau la statorirea clasificățiilor și catechetii. Director'a inse, daca nu este totodata și invetiatóre, are votu decisivu numai în afacerile ce privescu internatulu și în casuri de disciplina.

Instructorii institutulu participa la conferenție numai cu votu consultativu.

§. 12.

Unulu dintre invetiatori, dupa unu turnus statoritu de colegiulu invetiatorilor funcționédia la fie-care conferenția cá notariu.

Procesele verbale redactate de notariu și conținendu propunerile și decisiunile, se voru autentica prin doi membrii designati prin conferenția spre acestu scopu, și prevediute cu sigilulu direcțiunei, cu subscrierea directorulu, notarulu și a membrilor designati pentru autentificare, se voru paștrá în archiv'a direcțiunii. Unu exemplariu alu procesulu verbalu alu conferenției se transpune comitetulu Asociatiunii transilvane pentru informațiune și eventualu dispozițiuni.

§. 13.

Hotaririle conferențelor, cându se va nasce divergenția de pareri, se voru luá cu majoritate de voturi. Doi dintre membrii preșenti potu cere votare nominala, avându atunci a se însemna votanții cu numele la procesulu verbalu. În

casuri de paritate de voturi, decide votulu președintelui. Fia-care din membrii minorității póte cere, cá votulu lui eventualu separatu, se fie alaturatu la procesulu verbalu.

§. 14.

Hotaririle conferenției în afacerile curente de invetiamentu, de disciplina și de administrare se punu imediatu în lucrare. Pentru afaceri de regulari, cari privescu întregulu, sau în cauze de modificari esențiale în organismulu institutulu, sau în cauze de eliminari de eleve, se cere aprobarea concludeloru conferenției prin comitetulu Asociatiunii transilvane.

VI. Ordinea de di.

§. 15.

Avendu în vedere, cá celu mai bunu mijlocu alu disciplinei, indispensabila la creșterea tinerimii, e ocupațiunea, elevele acestui institutu, fără a fi preste mesura încordate, au se fie tóta diu'a ocupate. Ocupațiunea inse are se fie astfelu impartita, cá dintrens'a se resulte educațiunea armonica a tuturoru facultatilor sufletesci și trupesci ale elevelor.

În conformitate cu cele premise sub „ocupațiune“ este a se întielege, pre lângă instrucțiune lucrulu de mână și meditațiunea și gimnastic'a, conversație, jocurile și preumblarea.

§. 16.

Avendu în vedere deosebirea ce exista între dilele de serbatóre și dilele de lucru se stabilește pentru institutulu nostru următoarea ordine de di:

A. Pentru dilele de lucru:

Var'a se voru șcula elevele interne la ôrele 5^{1/2}, érn'a la ôrele 6 diminiéti'a. Imbracatulu, spalatul etc. apoi facerea rugaciunilor rituale (prescrise de catichetulu confesiunii, careia aparțin) și dejunulu au se fie terminate la ôrele 7. Dela 7—7^{3/4} este timpul de meditație, ér dela 7^{3/4}—8 ôre timpul de recreație.

La ôrele 8 se începe instrucțiunea în clase și durédia în timpul ficsatu în planulu ôreloru. De regula voru ținea prelegerile înainte de amédi până la ôrele 11. Între ôre se voru lasá elevelor câte 10 minute, ér la ôrele 10 câte 15 minute pentru recreație.

La 10 ôre se va servi elevelor interne ceva de gustatu.

Între ôrele 11 și 12 (eventualu 10 și 12) elevele interne cari nu au instrucțiune în clasa, sau ôre din obiectele facultative, se voru ocupá cu studiulu sau cu esercitii în music'a instrumentala. Dela 12—12^{1/2} este timpul de recreație.

La ôrele 12^{1/2} elevele interne se conducú în refectoriu, unde dupa rugaciunea rituala voru luá prândiulu. Dupá prândiu au timpul de recreație până la 1^{1/2} ôre.

Dela 1^{1/2}—2 ôre este timpul de studiu, ér dela 2—4 sunt ôre de lectiuni în clasa, cu înțruperere de 10 minute dupa ôra 1. La ôrele 4 se servește elevelor interne ceva de gustatu, ér dela 4—6 este timpul de menitu pentru gimnastica, conversație, musica instrumentala și alte obiecte facultative.

Dela 6—7 este ôra de recreație, dupa anotimpu sau în gradina, sau în sal'a de recreație, unde elevele sub supaveghierea guvernaneloru se voru juca, făcându mișcare trupésca câtu de multa.

Miercurea, cându timpul este favorabilu in ór'a acésta elevele interne voru fi duse la preumblare.

Érn'a cându ór'a acésta este intunerecu, preumblarea se va mutá pe timpul inainte de 3 óre.

Dela órele 7—8 este timpul menitu pentru cina si rugaciune, ér' dela 8—9 se voru ocupá elevele in salele de meditatiune cu lectiile lor.

La órele 9 sér'a elevele interne voru fi conduse in sálile de dormitu, unde dupa seversirea rugaciunii rituale se voru culcá.

B. Pentru Dumineci si serbatori:

Sculatulu si dejunulu se intempla cu o óra mai târdiu. Dupa dejunu o óra de studiu, ér' dupa aceea timpu de recreatie si pregatire pentru biserica, pâna la timpul, cându voru fi conduse elevele la biserica.

In tóte Duminecile si serbatorile, in cari timpul nu este preste mesura nefavorabilu, elevele interne, cari nu sunt reținute prin morbu sau alte cause grave, voru cercetá, conduse de o invetiátore sau guvernanta, liturgi'a in biserica, careia aparțin.

Dupa biserica, reintorcënduse acasa, voru intrebuintia timpul pâna la masa cu meditatiune sau lucrarea temelor.

La órele 12^{1/2} timpul pentru prândiu si rugaciune pâna la 1^{1/2} dela 1^{1/2}—4 este timpu de recreatie, si anumitu dela 1^{1/2}—2 jocuri sociale si gimnastice, ér' dela 2—4 preumblare, cându timpul permite, la locu potrivit, dupa putintia afara de orasiu. Fiindu timpul nefavorabilu pentru preumblare, elevele voru petrece sub supraveghierea guvernaneloru cu jocuri si distractiuni potrivite pâna la órele 4.

Timpulu dintre órele 4—6 se va intrebuintia cu lectura privata (din cãrti permise de invetiatorulu de limb'a materna, sau scóse din bibliotec'a elevelor), sau scriindu epistole la parinti, rudeni s. a.

Directór'a internatului, in persóna sau prin guvernante, are se supraveghiedie corespondenti'a privata a elevelor.

In lunile de vara, cându caldur'a este mare, se póte schimba ocupatiunea dintre órele 2—4 cu cea dintre órele 4—6 si viceversa. Dela 6—7 este timpu de recreatie, ér' dela 7—8 cina si rugaciune rituala. Dela 8—9 este timpu de meditatiune, in care elevele, ce 'si au gatatu mai iute teme si lectiunile, potu petrece timpul restantu cu lectura si corespondentia privata. La órele 9 este timpul de culcare, cá si in dilele de lucru.

§. 17.

Duminéc'a si in serbatori directór'a póte permite elevorulu a esí din internatu, daca sunt cerute si conduse de rudeni sau alte persóne onorabile din locu. Pentru órele de studiu inse si in aceste dile tóte elevele interne au se fie in internatu.

§. 18.

Cându permisiunea de esire din internatu si lipsire dela lectii se cere din partea parintiloru si nu aru fi presentu unulu din invetiatorii de clasa, permisiunea se póte da din partea directórei pentru 1 di de lucru. Permisuniunea are inse se fie adusa la cunoscinti'a invetiatorului respectivu de clasa.

Daca invetiatorulu de clasa se afla presentu, concediulu se póte da numai cu invoirea lui.

Concedii pe timpu mai indelungatu se potu da numai cu invoirea directorului.

§. 19.

De ordinea interna se ține si aceea, cá fia-care eleva se-'si aiba atátu in sal'a de studiu câtu si la masa si in dormitoru, mai departe pentru cãrti garderoba si utensile, loculu seu designatu prin directór'a sau organele acesteia.

§. 20.

Directór'a, invetiátorele care locuescu in internatu si guvernantele i'au viftulu la mas'a comuna a elevorulu.

VII. Tractarea cu elevele.

§. 21.

Considerându cá scól'a si internatulu Asociatiunii transilvane suntu create si sustinute pentru cultivarea si educatiunea secului femeiescu, care are se formiedie bas'a societati culte a Romaniloru din patria, se cere inainte de tóte, cá elevele se fie dedate la ordine, curatienie, diligentia, ascultare si iubire de adevuru. De aceea tractarea cu elevele are se fie blânda, cu iubire si dreptate, dara démna, seriósá si stricta, acolo, unde este trebuintia. Pentru de a ajunge la rezultatulu doritu este neaperatu de trebuintia, cá toti cei incredintiati cu conducerea afaceriloru scólei si internatului se premérge elevorulu intru tóte cu esemplulu lor bunu.

La instruirea elevorulu este a se procede dupa regulele pedagogice, nu cu severitate preste mesura, nu cu mijlóce de sila, ci cu indulgentia si insufetire, cercându a face pe eleve se-'si implinésca datorintiele din interesu si din iubire pentru ce este bunu si frumosu, ear nu din frica sau ambitiune desiarta.

§. 22.

In conformitate cu aceste principii este interdisu a preferá sau a favorisá pe o eleva dintre celelalte. Prin urmare locatiunea dupa rezultatulu studiului nu este permisa, precum nu este permisu nici a designa o banca separata pentru cele mai slabe, sau a pune eleve in officii, cari le-aru dá drepturi sau prerogative preste celelalte.

§. 23.

Fiind-cá pentru formarea unui caracteru nobilu este intr'o forma stricaciósá a pune ambiti'a in primulu planu, sau a o suprima cu totul, este strictu interdisu, a intrebuintia espresiuni vatemátore, sau epitete, cari sunt de natura a face pe eleve de risu sau de ocará inaintea celorlalte.

§. 24.

Membrii colegiului invetiatorescu si personalulu ajutatoru au se agráesca pe tóte elevele cu Domniata.

§. 25.

Pedepse se voru aplicá numai acolo, unde alte mijlóce nu ajuta, ér' cele aplicate potu fi numai de acele, ce sunt admise fara discutiune in sciinti'a pedagogica, si anume in modu gradatu:

- a) Admonitiune.
- b) Dojenire binevoitóre.
- c) Ocupatiune estraordinara domestica in casu de neglidentia.
- d) Interdicere pe unu timpu anumitu pentru cele interne, a esirii la preumblare sau la cunoscuti.

e) Admoniare prin concludu conferentialu, inaintea colegiului invetiatorescu.

f) Admoniare prin concludu conferentialu inainte elevelor clasei.

g) Reținerea in clasa dupa órele de lectii.

h) Insciintiare la parinti prin concludu conferentialu.

i) Admonitiune cu amenintiare de eliminare din institutu, si

l) Eliminare.

Cându se aplica pedeps'a satorita sub g, elevele deținute voru fi supraveghiate de guvernante in decursulu pedepsei, ér cea de sub l, numai dupa aprobare din partea comitetului Asociatiunii transilvane se póte esecută.

§. 26.

Pedepse dejositóre, sau din punctu de vedere sanitaru neadmisibile, cum este pedeps'a corporala sau detragerea alimentatiunii, sunt cu desevarsire interdisc.

§. 27.

Dreptulu de a pedepsi 'lu au: directorulu sub tóte impregiurarile, apoi in órele de instructiune invetiatorii si invetiátórele, cari se afla in clase, ér' directór'a afara de órele de instructiune asupr'a elevelor din internatu. Pentru inconveniente comise de elevele esterne, afara de órele de instructiune, numai directorulu sau invetiatorulu de clasa au dreptulu de a dictá pedepse. Guvernantele nu potu aplicá decátu pedepsele satorite sub a, si b, ér' in casuri, cându este necesaru a se aplicá o pedepsa mai simtitóre, trebuie sè se céra intervenirea directorului sau a directórei.

§. 28.

La inceperea activitatiei loru invetiatorii si invetiátórele se obliga prin subscrierea acestui regulamentu, depusa in cancelaria directiunii, la observarea cu scumpetate a lui.

VIII. Personalulu ajutoriu.

§. 29.

Personalulu ajutoriu se compune din guvernante numite de comitetulu Asociatiunii, bonne, servitori si servitóre, angajati in cointielegere de directoru si directóra.

§. 30.

Guvernantele si bonele sunt de ajutoriu in afacerile internatului, avendu cele dintei mai alesu a purtá de grija de elevele interne in privinti'a ocupatiuniloru in órele afara de lectiuni, in dormitóre si refectoru, ér cele din urma a purtá grija de curatienia elevelor, de garderob'a loru si de eventual'a loru ingrijire in casu de inbolnavire. In tóte aceste afaceri ale internatului guvernantele si bonele stau inainte de tóte la ordinile directórei, ér' directorulu are dreptulu de supraveghiere. Tractarea guvernantelor si bonneloru cu elevele are sè se conformedie normelor cuprinse in acestu regulamentu.

§. 31.

Servitorii si servitórele suntu supusi in prim'a linie directorului, au inse a se conforma neconditionatu ordineloru primite dela directór'a internatului si sunt respundietori pentru ordinea si curatien'i'a institutului cá localitate.

Cându voru primí vr'unu ordinu dela vr'unu invetiatoriu sau invetiátóre, sau guvernanta intru càtu acesta ar priví institutulu, au se'lu implinésca cu punctualitate si fára contradicere.

Fatia cu elevele au sè se póte sub tóte imprejurarile rezervatu si cuviinciosu.

§. 32.

Personalulu ajutoriu avendu locuinti'a in internatulu scólei, are sè se conformedie in privinti'a esiriloru, in timpulu eventualu liberu, dispositiuniloru directiunii, care va norma aceste esiri dupa trebuintiele internatului.

IX. Schimbarea regulamentului.

§. 33.

Schimbari in acestu regulamentu se voru face numai prin comitetulu Asociatiunii transilvane.

§. 34.

Regulamentulu actualu intra in mediatu in vigóre.

Nr. 151. In legatura cu punctulu precedentu si cu convocare la §. 17. alu 4. din stat. de organizare alu scólei civile de fete a Asociatiunei, in urmarea caruia comitetulu esercita prin delegati dreptulu de suprainspectiune asupr'a cursului regulatu alu tuturor afaceriloru dela scól'a Asociatiunei, membrulu comitetului Partenie Cosm'a propune: sè se desfaca pe viitoriu oficiulu de delegatu de oficiulu de directoru, cu care a fostu impreunatu in urm'a concludului comitetului dto 24 Augustu 1886 Nr. 306 punctu prot. 86. avendu comitetulu a provedea acelu oficiu printr'unu altu membru din sinulu seu. Membrulu B. P. Harsianu spriginindu propunerea de mai susu, face amandamentulu, cá provisiunea oficiului de delegatu se se innoésca din 6 in 6 luni.

Punendu-se cestiunea la votu

— Se primesce propunerea membrului P. Cosm'a fára amandamentulu facutu de membrulu B. P. Harsianu.

Nr. 152. Cu relatiune la concludulu dela punctulu precedentu membrulu P. Cosm'a propune de delegatu alu comitetului in afacerile scolare si ale internatului pe membrulu Ioanu Popescu, profesoru seminarialu.

Membrulu B. P. Harsianu propune a fi alesu de delegatu membrulu comitetului I. V. Russu, protopresbiteru.

Punendu-se cestiunea la votu

— Se alege de delegatu alu comitetului in afacerile scolare si a internatului membrulu comitetului Ioanu Popescu.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p., **Dr. Ioanu Crisianu** m. p.,
v.-presiedinte. secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru: P. Cosm'a, I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu.

S'a verificatu. Sibiiu, in 18 Septembre 1887.

P. Cosm'a m. p. **I. St. Siulutiu** m. p. **Dr. II. Puscariu** m. p.

Nr. 417/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a románã si cultur'a poporului român, luatu in sedinti'a dela 19 Septembre 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte. Membrii presenti: Dr. II. Puscariu, P. Cosm'a, E. Macellariu, I. V. Russu, I. Popescu, B. P. Harsianu, G. Baritiu, Nicanoru Fratesiu, controloru.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 153. In vederea, cá cu inceperea anului scol. currentu s'a sporitu numerulu elevelor interne dela scól'a civila

cu internatu a Asociatiunei astfelu, că se arata trebuința a de a se deschide si alu treilea dormitoru si in urmare si lips'a accentuata in raportulu directiunei dela numit'a scóla de dto 8 Iuliu a. c. Nr. 191 referitóre la instituirea unei guvernante, ceea ce, in conformitate cu §. 29. din regulamentul internu stabilitu in siedinti'a comitetului dela 16 Septembrie a. c. Nr. 412 cade in competinti'a comitetului; in vederea, că la acestu comitetu a intratu, cu privire la provederea acestui postu cu datulu 17 Septembrie a. c. unu ofertu dela dsiór'a Mari'a Urechia, absolventa a cursului normalu din asilulu „Elen'a Dómn'a“ si fosta profesóra, se pune la ordinea dilei implinirea unui postu de guvernanta la internatulu scólei civile de fete.

In considerarea, că domnisiór'a Mari'a Urechia in adres'a sa ddto 17 Septembrie a. c. cere inainte de tóte a fi instituita de profesóra estraordinara pentru limb'a franceza, unu postu, la care comitetulu aru avé sè reflecteze numai in lini'a a dou'a, avèndu a se gândi acum specialu la provederea postului de guvernanta, secretariulu II propune: postul de guvernanta la internatulu scólei civile de fete sustinute de Asociatiune, sè se indeplinésca pe calea concursului, remàndu a se face acésta cu privire la posibilitatea ce este a se dá elevelor de a se perfectoná si in conversatiunea franceza.

Dlu primu secretariu G. Baritiu propune: Inainte de a se hotari cestiunea in meritu se insarcinédia directorulu si directór'a institutului se chime la sine pe domnisiór'a M. Urechia si se staverésca cu ea: daca, pe lãnga postul de instructóra in limb'a franceza, este aplicata a primí postul de guvernanta, dupa cum este staveritu in §. 30 din regulamentul internu alu scólei stabilitu in siedinti'a comitetului dela 16 Septembrie a. c. Nr. 412 sau numai unele din afacerile guvernantei, apoi sè 'si dea opiniunea asupra cererei densesi.

Punendu-se cestiunea la votu. (Ex. Nr. 415 1887.)

— Se primesce propunerea dlui primu-secretariu G. Baritiu.

Nr. 154. Secretariulu II presenta cererea domnisiórei Azot'a Secul'a absolventa de class'a IV normala a asilului „Elen'a Dómn'a“ de dato 16 Septembrie a. c. de a fi denumita de profesóra la scól'a civila de fete a Asociatiunei transilvane. (Ex. Nr. 413 1887.)

— Ne fiindu in vacantia nici unulu din posturile de profesóre dela acestu internatu, cererei presente nu se póte satisface.

Nr. 155. Constatandu-se necesitatea de a se marí editiunea fóei „Transilvani'a“ comitetulu decide:

— Fói'a Asociatiunei „Transilvani'a“ sè se scóta cu incipere dela 1 Septembrie a. c. in câte 700 de esemplare.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru:
Dr. Puscariu, Cosm'a, Baritiu.

S'au cetitu si verificatu. Sibiiu 21 Septembrie 1887.

Dr. H. Puscariu m. p.

Cosm'a m. p.

G. Baritiu m. p.

Nr. 429/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului romànu din siedinti'a dela 27 Septembrie n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: Elia Macellariu, Z. Boiu, I. V. Russu, I. Popescu, B. P. Harsianu, G. Baritiu, C. Stezariu, P. Cosm'a, I. St. Siulutiu, E. Brote.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 156. Dl Dr. D. P. Barcianu prin hàrti'a de dto 21 Septembrie a. c. abdice de postulu de directoru alu scólei civile de fete sustinute de Asociatiunea transilvana, pentru-ca in „regulamentul internu pentru scól'a civila de fete intemeata si sustinuta in Sibiiu de Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului romanu“, votatu de comitetu in siedinti'a dela 16 Septembrie a. c. Nr. 412, si in conclusulu luat cu acela de odata, afla pentru sine votu de neincredere. (Ex. Nr. 419/1887).

In legatura cu acést'a se presenta si hàrti'a domnisiórei baronesa Helena Poppu de dto 27 Septembrie a. c., prin care abdice de postulu de directóra a scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei totu din motivulu, pentruca in regulamentul internu pentru numit'a scóla si in conclusulu luat cu acela de odata afla pentru sine votu de neincredere. (Ex. Nr. 423/1887).

— Ambele adrese se predau unei comisiuni in persónele Dloru: E. Macellariu, Zacharia Boiu si Dr. H. Puscariu, cu insarcinarea: se deie Dlui directoru Dr. D. P. Barcianu si domnisiórei directóra Helena baronesa Poppu explicatiunile de lipsa, că hotaririle comitetului, la care se provóca densii in adresele citate, nu invólva in sine nici unu votu de neincredere pentru densii, si se'i capacitedie a'si revocá abdicerea; pentru casulu unei insistari din partele pe lãnga abdicerile facute, comisiunea se faca propuneri in ceea ce privesce pasii ulteriori, ce aru fi se'i intreprindia comitetulu in afacerea acésta.

Nr. 157. Directiunea despartimentului III (Sibiiu) alu Asociatiunei transilvane prin adresa de dto 4/16 Septembrie a. c. asterne sum'a de 197 fl. 29 cr. ce a incursu, cá venitu curatu dela balulu datu cu ocassiunea adunarii generale a Asociatiunei tinate in Sibiiu (Ex. Nr. 409/1887).

— Sum'a de 197 fl. 29 cr. v. a. se transpune la cass'a Asociatiunei, avendu a se adeverí primirea.

Nr. 158. Comitetulu reuniunei romane de cãntari din Sibiiu prin adress'a de dto 13 Septembrie a. c. Nr. 19 asterne sum'a de 210 fl. v. a. venitul curatu dela concertulu datu la 28 Augustu a. c. in favorulu Asociatiunei transilvane (Ex. Nr. 418/1887).

— Sum'a de 210 fl. v. a. se transpune la cass'a Asociatiunei, avendu a se adeverí primirea si a se multumí in scrisu reuniunei romane de cãntari pentru spriginulu datu.

Nr. 159. Tipografi'a archidiecesana din Sibiiu prin hàrtia de dto 24 Septembrie a. c. asterne contulu pentru semestrulu

I. alu fôiei Asociatiunei „Transilvani'a“ in suma de 300 fl. 30 cr. v. a. (Ex. Nr. 422/1887).

— Se avisédia la cassa spre platire sum'a de 300 fl. 30 cr. v. a.

Sibiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a, m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisanu m. p.,
secretariu.

S'a cetitu si verificatu in siedinti'a comitetului Asso-
ciatiunei transilvane dela 1 Octomvrie n. 1887.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisanu m. p.,
secret. II.

Nr. 431/1887.

Procesu verbale

*alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a ro-
mana si cultur'a poporului romanu din siedinti'a dela 29 Sep-
tembre 1887.*

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: E. Macellariu, Z. Boiu, G. Baritiu,
Dr. II. Puscariu, I. St. Siulutiu, P. Cosm'a, I. Popescu,
Const. Stezariu, I. V. Russu, B. P. Harsianu, Nicanoru
Fratesiu.

Secretariu: Dr. I. Crisanu.

Nr. 160. Comisiunea esmisa din siedinti'a dela 27 Sep-
tembre a. c. Nr. 429 pt. prot. 156 raportédia, cá tôte espli-
caciunile, ce le au datu Dlui Dr. D. P. Barcianu si domnisiórei
baronesa Helena Poppu, si tôte silintiele, intru de a-i capacítá
se'si retraga abdicerile presentate comitetului, au remasu fara
resultatulu doritu, de óre-ce ambii au declaratú in modu cate-
goricu, cá neputendu vedea in dispositiunile comitetului rela-
tive la schimbarea delegatului, la insarcinarea directiunei cu
agende noue, la numirea guvernanteloru din partea comitetului,
decátu unu votu de neincredere fatia cu persónele loru, nu
potu a-si retrage abdicerile dela directiune. Stându astfelu
lucrulu comisiunea se vede indemnata a face propunerea: se
se primésca abdicerea atátu a Dlui Dr. D. P. Barcianu dela
postulu de directoru cátu si a domnisiórei Helena baronesa
Poppu dela postulu de directóra. Membrulu comitetului I.
V. Russu face urmatórea contra-propunere, presentata in scrisu:
Dupa-ce motivele de abdicere ale directorului si ale directórei
fatia cu interesele si importanti'a causei publice scolastice, si
inea chiaru in decursulu anului scolasticu, nu mi se paru justi-
ficate, propunu: cá onoratulu comitetu se nu primésca abdi-
cerile amintite, ci se invite atátu pe directoru cátu si pe
directóra, cá in interesulu institutului si alu invetiamentului
se'si continue activitatea loru pana la finea anului curinte.

In decursulu discusiunei se afla a se desface propunerea
comisiunei in doue parti; una in ceea-ce privesce abdicerea
Dlui Dr. D. P. Barcianu, si alta in ceea-ce privesce abdicerea
domnisiórei baronesa Helena Poppu, avendu a se pune sepa-
ratu la votu.

Urmându votarea mai întâiu asupr'a propunerei mem-
brului I. V. Russu fiindu spriginita numai din partea mem-
brului B. P. Harsianu se votédia pe rendu asupr'a celoru

doue parti, in care s'a desfacutu propunerea comisiunei, adu-
cându-se urmatoriulu conclusu:

a) referitoriu la abdicerea Dlui Dr. D. P. Barcianu:
Comitetulu de sí nu afla motivata abdicerea Dlui Dr. D. P.
Barcianu, de óre-ce dispositiunile luate nu se potú considerá
de votu de neincredere pentru densulu, dar' fiind-ca densulu
si dupa explicatiunile date insista la abdicere, — comitetulu
o primesce cu regretu;

b) referitoriu la abdicerea domnisiórei Helena baronesa
Poppu: Abdicerea se primesce cu regretu; — considerându
inse, cá anulu scolariu este inceputu, si internatulu nu póte
stá fara supraveghiere, domnisiór'a baronesa Helen'a Poppu
este rogata, cá pana cându va fi comitetulu in stare se inde-
plinésca acestu postu, se stea la loculú seu, ceea-ce póte dura
celu multu pana la finea semestrului primu alu anului curentu
scolariu.

Nr. 161. In legatura cu cele decise la punctulu pre-
cedentu si la propunerea aceleiasi comisiuni, comitetulu decide:

— Oficiulu de directoru alu scólei civile de fete cu internatu
susținute de Asociatiunea transilvana se increde in modu in-
terimalu profesorului provisoriu Septimiu Albini, acordându-i
se unu adausu la salariu in sum'a de 100 fl. la anu, si unu
adausu de 50 fl. pe anu la banii de cuartiru, conformu con-
clusului comitetului dto 16 Iunie 1886 Nr. 185.

Nr. 162. Delegatulu comitetului in afacerile scolare,
membrulu Ioanu Popescu, in considerarea necesitatii de a se
incepe fara amenare instruirea in piano a eleveloru interne
dela scól'a civila de fete a Asociatiunei, cere cu graiulu, cá
comitetulu in intielesulu §. din regulamentulú internu se de-
numésca pe instructorii de lipsa.

— Provederea instructiunei in piano pentru elevele in-
terne ale scólei se increde si pentru anulu curentu scolasticu
Dlui G. Dim'a profesoru seminarialu si Domnisiórei Sabina
Brote totu in conditiunile din anulu trecutú scolasticu.

Sibiu, d. u. s.

S'a cetitu si verificatu in siedinti'a comitetului Asso-
ciatiunei transilvane dela 1 Octombre n. 1887.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisanu m. p.,
secretariu.

Nr. 441/1887.

Procesu verbale

*alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a ro-
mana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedinti'a dela
1 Octombre 1887.*

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice.-presiedinte.
Membrii presenti: I. St. Siulutiu, E. Macellariu,
Dr. II. Puscariu, I. Popescu, B. P. Harsianu, G. Baritiu,
I. V. Russu.

Secretariu: Dr. I. Crisanu.

Nr. 162. Se citește protócólele siedintieloru comitetului
dela 27 si 29 Septembrie a. c. N. 429 si 431.

— Si se verifica.

Nr. 163. Secretariulu II. presentédia cererea domnisiórei
Azot'a Secul'a, pentru a i se oferí postulu de guvernanta ce

s'ar' afla vacantu la internatulu scólei civile de fete a Asociatiunei, si propune a se transpune directiunei dela numit'a scóla spre opinare.

Membrulu Harsianu propune a se luá acésta cerere in considerare numai dupa ce prin escriere de concursu se voru fi facutu pasii de lipsa intru indeplinirea postului de guvernanta.

Punendu-se cestiunea la votu

— se primesce propunerea secretariului II. avendu cerea de mai susu a se transpune directiunei scolare spre opinare.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru :
Macellariu, Harsianu, Puscariu.

E. Macellariu m. p. Dr. II. Puscariu m. p. Harsianu m. p.

Nr. 446/1887.

Procesu verbalu

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu din siedinti'a dela 6 Octomvrie 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.

Membrii presenti: C. Stezariu, P. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, I. St. Siulutiu, E. Macellariu, I. V. Russu, Z. Boiu, B. P. Harsianu, I. Popescu, Eugenu Brote cassariu, Nicanoru Fratesiu controloru.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 164. Se presentédia harti'a domnisiórei barones'a Helena Poppu dto 5 Octomvrie a. c. prin care cu provocare la adress'a comitetului de dto 29 Septembrie a. c. Nr. 423. declara, ca 'i este imposibilu a remânea la postulu de directóra a internatului pâna pe la sfârsitul primului semestru alu anului scol. curentu si se róga, cá celu multu pâna la 15 Octomvrie a. c. se i se faca posibila predarea internatului altei persóne (Ex. Nr. 443/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 165. Se presentédia harti'a domnisiórei Elena Petrascu, din Sibiiu de dto 4 Octomvrie a. c. prin care, întemeiata pe testimoniile alaturate si a invitarei ce i s'a facutu din partea comitetului, prin mijlocirea membrului Dr. Ilariou Puscariu, declara a primí postulu de directóra a internatului scólei civile de fete a Asociatiunei. (Ex. Nr. 442/1887).

Membrulu P. Cosm'a in considerarea testimoniilor acluse, din care se vede, cá domnisiór'a Elen'a Petrascu dispune de cunoscintiele necesarie intru de a putea propune limb'a franceza in institutu, si in considerarea, cá dupa informatiunile primite acumu numit'a domnisióra se bucura in cercurile cele mai bune de reputatiunea cea mai frumósa, propune: Domnisiór'a Elen'a Petrascu se denumesc de instructóra din limb'a franceza in modu interimalu, pâna la finea anului scolaru curentu; totodata, fiind-ca directór'a actuala a internatului domnisióra baronesa Helen'a Poppu, numai pâna la 15 a curentei mai remane in postulu seu. ér' pâna atunci este imposibilu sè se indeplinésca postulu de directóra pe calea concursului, totu

domnisiórei Elen'a Petrascu i se increde in modu provisoriu si prevederea afaceriloru de directóra pe lãnga emolumentele impreunate cu acestu postu.

Membrulu B. P. Harsianu face urmatórea propunere:

In considerare, cá postulu de directóra este unulu din cele mai insemnate ale institutului, in considerare, cá prestigiulu institutului aterna tare multu dela cualificatiunea persónei, carea va fi concrediuta cu conducerea institutului, in considerarea, cá domnisiór'a Elen'a Petrascu nu a produsu nici unu atestatu despre cualificatiunea sa si despre studiile, ce le ar-fi absolvatu, si in considerare, cá atestatele reproduse cu datulu din 4 Octomvrie a. c. dela dómn'a Carolin'a Moricz, ved. de colonelu, Dl. Ernst Idiczuk, siefulu statului majoru alu divisiunei a 16 de infant. si de dto 5 Octomvrie a. c. dela domnulu Alois Gentchik intendantu militariu si dómn'a Mari'a Petri sunt atestate de natura cu totulu privata si se referu singuru la limb'a franceza, si in fine in considerare, cá numit'a domnisióra nu si-au produsu nici macaru atestatul de botezu, ba dupacum sunt informatu nu posede nici cunoscinti'a limbei romanesci pe deplinu, nu o potu primí nici cá instructóra de limb'a franceza, si cu atâtu mai puçinu cá sè se póta incredintia cu afacerile de directóra, propunu asia dar, cá postulu de directóra sè se suplinésca prin concursu formalu si cu diu'a de adi sè se escrie concursu, fiindu incredintiatu, cá pâna la implerea postului pe calea concursului, domnisiór'a baronesa Elena Popu va remanea la postulu seu; la casu daca domnisiór'a baronesa Elen'a Poppu ar esí din postu inainte de a se completá postulu de directóra in calea concursului, sè se incredintiedie pâna la completarea postului de directóra ad interimu domnisiór'a profesóra Aureli'a Filipescu cu afacerile directórei.

Punendu-se aceste propuneri la votu

— Se primesce propunerea facuta de membrulu P. Cosm'a dupa-ce propunerea membrului Harsianu a fostu spriginita numai din partea membrului I. V. Russu.

Nr. 166. In legatura cu cele cuprinse la punctulu precedentu se decide:

— Domnisiórei Elen'a Petrascu, in calitate de directóra, i se increde prevederea tuturoru afaceriloru administrative care privescu internatulu.

Nr. 167. In legatura cu cele cuprinse la punctulu 165. alu acestui procesu verbalu se decide:

— Pentru instruirea in limb'a franceza voru avé se platésca elevele scólei civile de fete a Asociatiunei pentru anulu curentu scolaru tax'a de 1 fl. la luna.

Nr. 168. Membrulu Elia Macellariu substerne prin harti'a de dato 25 Septembrie a. c. 11 bucati de scripte ale lui G. Visi'a referitóre la o donatiune a sa de 300 fl. pe sém'a Asociatiunei transilvane (Ex. Nr. 437/1887).

— Se transpunu membrului P. Cosm'a spre dare de parere.

Nr. 169. Ioanu Ratiu studentu de cl. V. in Cluju si stipendiatu alu Asociatiunei prin harti'a de dto 21 Septembrie a. c. cere a 'i se lasá stipendiulu de 50 fl. din fundatiunea Dobác'a si mai departe, de óre-ce din matematica, in care se arata cá nu aru fi satisfacutu, a capatatu numai din gresiala calculu reu, ceea ce se vede si din imprejurarea, cá din tóte celelalte studii are mai totu calculi eminenti (Ex. Nr. 434/1887).

— In considerarea calculilor celor buni din celelalte studii afara de matematica si cu privire la faptul, ca petentele e actualminte promovatu, ce arata, ca acela si-a emendatu calcululu, apoi si din considerarea caldurósei recomandari ce i se face din partea directiunii despartimentului Cluju dto 18/9 a. c. Nr. 9 studentulu I. Ratiu se lasa si mai departe in folosirea stipendiului de 50 fl. din fundatiunea Dobác'a, ce i s'a conferitu sub Nr. 154/1887 eliberándui-se si ratele, care nu le-a ridicatu pentru trecutu.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru :
Harsianu, Macellariu, Cosm'a.

S'a cetitu si verificatu.

Sibiiu, in 8 Octombrie 1887.

B. P. de Harsianu m. p. E. Macellariu m. p. P. Cosm'a m. p.

Nr. 453/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu luat in siedinti'a dela 13 Octombrie n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.

Membrii presenti: Dr. Il. Puscariu, C. Stezariu, E. Macellariu, I. V. Russu, P. Cosm'a, I. Popescu, B. P. Harsianu, Z. Boiu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 170. Delegatulu comitetului in afacerile scolare dl Ioanu Popescu, prin adres'a dto 13 Octomvrie a. c. raportédia, ca in urm'a insarcinarii primite cu datulu 29 Septembrie a. c. Nr. 431 si 6 Octombrie a. c. Nr. 442: **1.** au asistatu in 12 Octombrie a. c. la 11 óre in localitatile scólei de fete a Asociatiunei la predarea afaceriloru si a acteloru directionale din partea fostului directoru, dl Dr. D. P. Barcianu, nou denumitului directoru, dlui Septimiu Albini, éra in 13 Octombrie a. c. la 10 óre la transpunerea obiectelor apartinetóre internatului din partea fostei directóre domnisiórei baronesa Helena Popu noudenumitei directóre domnisiórei Elen'a Petruscu; **2.** ca la 12 Octombrie s'a efeptuitu prevediut'a predare din partea dlui Dr. D. P. Barcianu dlui Septimiu Albini in presenti'a domniei sale si a secretariului II alu Asociatiunei a dlui Dr. I. Crisianu pe bas'a unui inventariu, a cáru copie s'ar aflá in archivulu comitetului; **3.** ca de asemenea in presenti'a domniei sale si a numitului secretariu, precum si a dlui directoru S. Albini s'a facutu in 13 Octombrie si transpunerea domnisiórei Elen'a Petruscu, pe bas'a unei consemnari, nu inse din partea domnisiórei baronesa Elen'a Poppu, ci prin imputernicitulu dênsei, domnulu Sabinu Barcianu; **4.** ca despre amintitele predari, care au decursu in ordinea cea mai buna s'au luat protocéle in deosebi si directiunea scolara va face si din parte'si raportu despre cele efeptuite; **5.** ca dupa-ce domnisiór'a baronesa Elen'a Poppu a esitu inca in 12 Oct. din institutu, domnisiór'a directóra Elen'a Petruscu a si in-

tratu in 13 Octombrie in acestu oficiu; de asemenea si-a ocupatu postulu si dl Septimiu Albini. (Ex. Nr. 454/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 171. Pe bas'a raportului verbalu, pe care 'l face in urm'a unei prealabile cointelegeri cu directiunea scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei, delegatulu comitetului in afacerile scolare, se constata, ca acum dupa-ce s'au inmultitu numerulu elevelor interne, care voiescu a se deprinde in piano, e neaparata lipsa de a se inmultí si mijlócele de invetiamentu in directiunea acésta, si se decide la propunerea delegatului — Sè se cumpere si in anulu acesta, si inca fàra amenare, unu piano, pentru cá astfelu se li se faca elevelor interne posibila deprinderea de lipsa.

Nr. 172. Directorulu despartimentului VII. (Abrudu) alu Asociatiunei transilvane, dl Gerasimu Candrea prin adres'a de dto 15 Septembrie a. c. substerne, spre pastrare in archivulu Asociatiunei, unu facsimile de pe sigilulu folositu de prefectulu Avramu Iancu. (Ex. Nr. 416/1887).

— Cu multiamita spre sciintia, avendu a se asiedia in archivu.

Nr. 173. Iosifu Moldovanu studentu la Academi'a de Comerciu, anulu III. in Clusiu prin adres'a dto 20 Septembrie a. c. cere, se i se aplaciedie unu stipendiu disponibilu, spre a'si putea continuá studiile. (Ex. Nr. 421/1887).

— Nedispunendu comitetulu de stipendii cu asemenea menitiune, cererei presente nu se póte satisface.

Nr. 174. Directiunea despartimentului III (Sibiiu) alu Asociatiunei transilvane prin adres'a dto 8 Septembrie a. c. Nr. 14 raportédia, ca in urm'a hártiei comitetului dto 4 Martie a. c. Nr. 36 a luat dispositiunile de lipsa pentru o buna primire a óspetiloru dela adunarea generala a Asociatiunei, ținuta in estu anu in Sibiiu, punendu la cale, prin comitete arangietóre alcatuite anume spre acestu scopu, diferite festivitati, care au decursu in modu satisfacatoriu si au datu si unu venitu curatu considerabilu in favorulu Asociatiunei (Ex. Nr. 425/1887).

— Cu multiamita spre sciintia.

Nr. 175. Directiunea despartimentului III. (Sibiiu) alu Asociatiunei transilvane prin adresa dto 14 Septembrie a. c. substerne spre competenta afacere protocélele siedintelor subcomitetului dela 18 Maiu, 4 Iunie si 17 Septembrie a. c. cuprindiendu concluse referitóre la dispositiunile ce s'au luat pentru adunarea generala a Asociatiunei din anulu acesta. (Ex. Nr. 426/1887).

— In protocélele substernute nu se cuprindu concluse, care aru cere aprobarea comitetului, deci servesce spre sciintia.

Nr. 176. Societatea „Transilvani'a“ din Bucuresci prin adres'a dto 18 Septembrie a. c. Nr. 56. trimite sum'a de 200 fl. v. a. pe sam'a eleviloru meseriasi sustinúti de dens'a, pentru timpulu dela 1 Octombrie a. c. pàna la 1 Aprilie 1888 cerendu adeverirea primirei. (Ex. Nr. 435/1887).

— Spre sciintia, primirea sumei de 200 fl. v. a. s'a adeveritu immediatu pe cale presidiala.

Nr. 177. Samoila Otioiu calfa de croitoriu din Hosusseu, prin adres'a dto 1 Octombrie a. c. se róga pentru unu ajutoriu destinatu pentru calfele de romanu. (Ex. Nr. 436/1887).

— Nedispunendu de ajutóre cu asemenea menitiune, cererei presente nu se póte satisface.

Nr. 178. Domnulu Dr. Aloisiu Sentz, directoru la academi'a de drepturi, prin adres'a dto Sibiiu 14 Octombree a. c. Nr. 285 transpune comitetului, in conformitate cu prescisele §. 25 din statutele „Societatii pentru spriginirea studentiloru lipsiti dela academi'a de drepturi din Sibiiu“ si in sensulu resolutiunei Inaltului Ministeriu reg. ung. de culte si instructiune publica dto 28 Septembrie a. c. Nr. 31572. sum'a de 412 fl. 01 cr. v. a. cu observarea, cá sè se dispuna de acesti bani amesuratu scopuriloru, pe care le-a urmaritu susnumita, societate acum desfiintiata, cerendu totodata si adevieria primirei. (Ex. Nr. 438/1887).

— Cu multiamita spre sciintia, avendu sum'a amintita de 412 fl. 01 cr. v. a. a se administra pana la stabilirea unui actu foundationalu, cá depositu.

Cu elaborarea unui proiectu de actu foundationalu se insarcinédia secretariulu II alu Asociatiunei Dr. I. Crisianu.

Nr. 179. Directiunea calei ferate somesiane din Dees prin adres'a de dto 13 Iulie a. c. Nr. 2843 prezentata aici in 4 Octombree a. c. cu provocare la cererea comitetului dto 9 Iulie a. c. trimite 100 de bucati de „carte de legitimare“ pentru pretiuri reduse pe calea ferata somesiana pe sém'a membriloru Asociatiunei, cari voru voi se participe la adunarea generala a Asociatiunei din acestu anu (Ex. Nr. 439/1887).

In legatura cu acésta se constata, cá comitetulu, vedindu cá se apropie terminulu pentru adunarea generala si biletele pentru pretiuri scadiute, cerute dela On. directiune din Deesiu cu datulu 9 Iulie a. c. nu mai sosescu, s'a adresatu la 16 Augustu pentru urgentia pe cale telegrafica cátra numit'a directiune, inoindusi cererea. Respunsulu, mai întâiu telegraficu, mai in urma si in scrisu dto 16 Augustu sositu dela directiunea din cestiu a fostu, cá biletele cerute s'au espedatu la adres'a comitetului inca la 13 Iulie. In urm'a acestui respunsu comitetulu a facutu intrebare la oficiulu postalu din Sibiiu, si aflându, cá la adres'a lui n'au sositu nimicu dela susnumit'a directiune, o a rogatu pe acésta cu datulu 17 Aug. pe cale telegrafica, ér' la 18 Aug. in scrisu se reclamadie trimiterea facuta la oficiulu postalu din Deesiu, ér' pana la clarificarea cestiuinei, cá se nu se întârdie lucrulu, se-i trimite alte bilete, daca se póte érași 100 de bucati, cá se'i fie posibilu ale distribuí la timpu membriloru respectivi ai Asociatiunei.

In urm'a acestei cereri, fàra a i se spune, daca s'a facutu vre-o reclamare, i s'au transpusu comitetului din partea onoratei directiuni din Deesiu cu datulu 18 Aug. o alta 100 bucati de bilete cu aceea, cá atátu pentru acestea cátu si pentru cele trimise cu datulu 13 Iuliu sè se solvéasca spelese de tipariu si portulu postalu, ceea-ce comitetulu a si facutu.

Prin adres'a presenta se transpune dar comitetului o suta de bilete, pe care onorat'a directiune susține a o fi trimisú dejá la 13 Iuliu.

— Fiindu din datulu, pe care 'lu pórtá stampil'a oficiului postalu din Deesiu, evidentu, cá pachetulu din cestiuine cu 100 de bucati bilete pentru pretiuri reduse a zacutu pana bine de curendu in Deesiu, si ca e posibilu, ca iregularitatea intemplata se cada in sarcin'a oficiului postalu din acestu locu, pe lãnga remiterea pachetului impregiurarea acésta se aduce la cunoscinti'a on. directiuni a calei ferate din Deesiu, ca aflându cu cale, se faca pasii de lipsa in caus'a acésta, cá se nu se mai póta intemplá pe viitoriu astfelu de iregularitati.

Nr. 180. Georgiu Ratiu maestru de mesariu in Alb'a-Iuli'a, prin hàrtia fàra datu prezentata aici la 5 Octombree a. c. cere de nou unu ajutoriu spre a-si putea suscepe meseri'a. (Ex. Nr. 440/1887).

— Nedisponendu comitetulu de ajutore cu asemenea menitiune, cererei presente nu se póte satisfacé.

Nr. 181. Fostulu directoru alu scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei transilvane, dl Dr. D. P. Barcianu

prin hàrtia de dto 5 Octombree a. c. Nr. 273 presenta ratiociniulu despre intratele si esitele scólei amintite in decursulu anului scol. 1886/1887, aretându, cá documentele justificative se conserva la cancelari'a directiunei scolare si potu fi controlate. (Ex. Nr. 444/1887).

— Ratiociniulu prezentatu se preda cassariului Asociatiunei spre a 'lu instruí cu documentele de lipsa si a raportá asupra starei lucrului.

Nr. 182. Efori'a scolara din Scoreiu prin adres'a dto 10 Octombree a. c. se róga se se trimita pe sém'a bibliotecii dela scól'a romana din Scoreiu fói'a „Transilvani'a“ (Ex. Numerulu 451/1887).

— Cererea eforiei scolare din Scoreiu se incuviintiédia, avendu a se trimite, cu incepere dela 1 Noembrie a. c. câte unu esemplariu din „Transilvani'a“ pe sém'a bibliotecii dela scól'a romàna din Scoreiu.

Nr. 183. Au mai incursu la comitetu urmatórele taxe de membrii: dela domni Porre Teodoru din Alb'a-Iuli'a pro 1888 5 fl. Lemeni Alexandru in Borsia pro 1886 si 1887 10 fl. Romanu Tom'a sen. in Sebesiulu inf. 75 fl. restulu de tacsá cá membru pe viatia. Cosbucu Leonu in Lesiu pro 1886 si 1887 10 fl. Dr. Moisilu Constantinu restulu de 3 fl. 50 cr. pro 1887 si Ieronimu Baritiu in Sibiiu pro 1887 5 fl.

— Spre sciintia.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
vice-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru:
Dr. Puscariu, Stezariu, Macellariu.

S'a cetitu si verificatu.

Sibiiu, 16 Octombree 1887.

Dr. II. Puscariu m. p. E. Macellariu m. p. C. Stezariu m. p.

Nr. 470/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedinti'a dela 17 Octombree 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: Dr. II. Pucariu, P. Cosm'a, E. Macellariu, I. Popescu, I. St. Siulutiu, Z. Boiu, Eugenu Brote cassariu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 184. Corpulu didacticu alu scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei transilvane prin adres'a dto 22 Septembrie a. c. Nr. 241, cu estrasu din protocolulu conferintiei sale, tìnute la acelasi terminu, remonstrédia contra „Regulamentulu internu“ votatu de comitetu pentru numit'a scóla, si cere: a) sè se modifice in sensulu textului din proiectulu de regulamentu §. 3. lit. b. si §. 5. lit. a. încátu privesce preparatiunile in scrisu, dupa care ar avea sè se faca instructiunea in scóla; b) sè se modifice, totu in sensulu proiectului, si §. 29 remanendu, ca si pe viitoriu directiunea se numésca guvernantele dela internatulu scólei numite, si nu comitetulu; c) sè se modifice §. 29, si in ceea ce privesce crearea unui nou oficiu de „administratoru“, susținendu-se spre acestu scopu si §. 30 din proiectu, in care se prevedu agendele impreunate cu noulu oficiu; d) sè se aduca prescisele §. 5. lit. l. si m. referitóre la positi'a in internatu a invetiatóreloru aplicate la scól'a Asociatiunei, in consonantia cu conclusulu comitetului din siedinti'a dela 29 Iuliu a. c. Nr. 87. lit. e. in urm'a ca-

ruia actualei invetiatoresc i s'a concesu se fie cu locuinti'a afara de internatu.

In legatura cu cele premerse se presenta adres'a directiunei dto 15 Octombree a. c. Nr. 283, prin care se cere cu urgentia rezolvirea cererei de mai susu a corpului didacticu. (Ex. Nr. 420 si 457/1887).

— Comitetul decide: a d, a) ne aretându-se executabile prescriesele §§. 3. lit. b. si 5. lit. a. din „Regulamentul internu“ pentru scól'a Asociatiunei referitóre la preparatiunile in scrisu, pe bas'a càrora aru avea invetiatorii dela numit'a scóla se faca instructiunea, cererea corpului didacticu se incuviintéda, avendu a se lasa afara, cu abatere dela conclusulu comitetului dto 16 Septembrie a. c. din §. 3. lit. b. alu regulamentulu internu stabilitu definitivu prin acelu conclusu cuvintele: „va revisuí preparatiunile invetiatoriloru“, ér' din §. 5. lit. a. alu aceluasi regulamentu cuvintele: pe bas'a preparatiuniloru facute in scrisu pentru fie-care lectiune, revisuite de directorulu (§. 3. lit. b. al. 2) si corectate de densii din anu in anu pe temeulu esperientieloru càstigate“, a d b) peste punctulu acesta din cererea corpului didacticu se trece la ordinea dilei; a d c) fiindu cestiunea atinsa in punctulu acesta alu cererei corpului didacticu resolutiva prin conclusulu comitetului dto 6 Octombree a. c. pt. prot. 166 directiunea este invitata se vina cu propuneri positive cu privire la modulu, cum aru fi sè se esecute numitululu conclusu; a d d) peste punctulu acesta din adres'a directiunei se trece de asemenea la ordinea dilei.

Nr. 185. Directorulu provisoriu dela scól'a civila de fete cu internatu a Asociatiunei prin adres'a dto 14 Octombree a. c. Nr. 280 raportéda, cà densulu a primitu agendele directiunii scólei, ér' domnisiór'a Elen'a Petrascu a primitu directiunea internatului si administrati'a, tóte aflându in cea mai buna ordine. (Ex. Nr. 455 si 464/1887).

— Spre sciintia. In legatura cu acésta se ia spre sciintia si raportulu specialu de acelasi cuprinsu prezentatu sub Nr. de exh. 464 de directór'a provisorá domnisiór'a Elen'a Petrascu.

Nr. 186. Secretariulu II. presenta raportulu directiunei dela scól'a civila de fete cu internatu a Asociatiunei dto 15 Octombree a. c. Nr. 284 referitoriu la unele afaceri economice. (Ex. Nr. 458/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 187. Directiunea scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei prin adres'a dto 16 Octombree a. c. Nr. 285 arata, cà in urm'a sporirii numerulu elevelor, care frecuentéda scól'a in anulu curentu scol. s'a aratatu necesitatea de a se procurá unu numeru mai mare de banci; cà directiunea s'a pusu spre acestu scopu in cointelegere cu firm'a Leopold Feivel din Budapesta, dela care s'au procuratu si bancile ce sunt adi in scóla si pe bas'a informatiuniloru primite presenta a) pentru procurarea de banci unu preliminaru de 335 fl., ér' b) pentru procurarea unoru aparate de gimnastica, care de asemenea sunt neaparatu de lipsa, unu preliminaru de 85 fl. in totalu unu preliminaru de 420 fl. Rabatulu de 12% ce'lu acórda firm'a furnisatóre, va acoperí spesele de ambalagiu si transportu astfelu, ca sum'a de 420 fl. póte fi privita cà pretiulu aproximative esactu alu objectelor de procuratu dimpreuna cu tóte spesele. Considerându timpulu inaintatu si imprejurarea, ca elevele siedu inbuldite in scóla, directiunea cere de urgentia, se fie imputernicita a face comanda specificata in preliminarulu prezentatu, avendu sum'a de 420 fl. se avisá la cass'a Asociatiunei (Ex. Nr. 461/1887).

In legatura cu acésta cassariulu Asociatiunei, dl Eugenu Brote, 'si tine de datorintia a atrage atentiunea comitetului asupra insuficientiei mijlóceloru banesci pentru noue procurari in scóla, si 'lu róga a ținea in suspensu votarea positiunei de 420 fl. pàna ce directiunea scolara va presenta budgetulu pentru anulu curentu scolariu.

— In considerarea motiveloru cuprinse in harti'a de sus a directiunei, comitetulu afla a incuviintia fara amenare preliminarulu de 420 fl. autorizându pe cassariulu Asociatiunei cà la casu de lipsa se contraga unu imprumutu pentru acoperirea lui.

Totdeodata se insarcinéda directiunea scolara a presenta comitetului fara amenare unu proiectu de budgetu pentru anulu curentu scolariu.

Nr. 188. Delegatulu comitetului in afacerile scolare, Dl. I. Popescu, prin adres'a dto 16 Octombree a. c. arata, cà pentru completarea organismulu scolasticu prevediutu in statutulu de organizare alu scólei civile de fete a Asociatiunei mai lipsesce inca cursulu complementariu, cà cercetându densulu, in calitate de delegatu, intre altele, si despre starea numitululu cursu, a aflatu, ca corpulu profesoralu carele a fostu insarcinatu pe urma cu elaborarea planulu de invetiamentu pentru acestu cursu, n'a facutu unu asemenea planu, de aceea a pregatitu si elaboratu densulu planulu cerutu predându directiunei scolare spre a'lu supune deliberarii corpului profesoralu si alu inainta apoi comitetului cu propunerile eventuale.

Se róga deci dl delegatu, cà comitetulu se staruésca a se luá de urgentia hotariri in privinti'a amintitululu cursu complementariu, de órece amenarea infintiarei aceluia ar fi impreunata cu scaderi pentru elevele care s'au insinuat alu cereté. (Ex. Nr. 471/1887).

— Sè se provóce directiunea a aterne spre aprobare fara amenare proiectulu planulu de invetiamentu pentru cursulu complementariu ce este a se infintia.

Sibiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
vice-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru:
Dr. Puscariu, Cosm'a, Popescu.

Verificatu in 19 Octombree 1887.

Dr. II. Puscariu m. p.

P. Cosm'a m. p.

I. Popescu m. p.

Interpelatiunea dlui Ioanu Popu Reteganulu*).

In siedinti'a I. a adunarei generale dela Alb'a-Iuli'a membrulu I. Popu Reteganulu indreptase o intrebare càtra presidiulu Asociatiunei insoçita si de o propunère in caus'a infintiarei unui fondu pentru intemeierea unei scóle romàne in Gherl'a. Adunarea transpuse charti'a interpelantelu la comisiunea de propuneri, éra acésta dupa o incercare de a prinde firulu acelei interpelari si legatur'a ei cu propunerea facuta, se vedíu indemnata a opina, cà adunarea se insarcinedie pe comitetu cà se'si càstige datele necesarie despre fundatiunea scólei centrale romànesci, care ar fi sè se infintiedie in Gherl'a, se faca pasii necesari, in càtu afacerea ar' cadea in competentia comitetulu si se raportedie despre starea lucrului, la adunarea generala viitóre a Asociatiunei.

Asia dara missiunea data comitetulu de càtra adunarea gener. din Augustu 1886 stà din doue parti: càstigarea datelor necesarie despre fundatiunea unei

*) A se vedé procesulu verbale alu comitetulu din 16 Aug. P. 102 in Transilvani'a Nr. 15—16 pag. 133 si protocolulu adunarei generale din 29 Augustu a. c.

scóle centrale in Gherl'a, se si faca pasii necesari încàtu afacerea ar' cadea in competenti'a comitetului.

Actele, la care se provóca si cu care 'si proptesce interpelantele actiunea sa suntu in numeru de optu, adeca atâtea câte se vedu publicate in unele diarie citate de càtra dsa, pentru-cà in originalu sau incai in copii legalisate nu s'a produsu nici unulu. Cele de àntai doue acte suntu din Februariu 1862. Alu treilea si celu mai importantu, adeca „Dechiararea obligatóre a comunelor“ nu are nici unu datu, prin urmare asia cum s'a publicatu in diarie se póte considerá numai cá unu formulariu pentru viitoriu. Actulu IV. titulat: Invoirea fundamentala sau o specie de statutu compusu din trei parti principali A. B. C. si din 31 puncte sau conditiuni speciali; acestu actu póta dat'a din 8 Maiu 1862, dara nu este subscrisu de nimeni.

Din actele V. VI. VII. VIII. se vedu publicate numai estrase scurte din doue scrisori, un'a a dlui Mich. Bohatielu cá jude primariu alu comitatului Dobacei si alta a senatului scolasticu in embryone, ambele fàra data si fàra Nr. de registru; apoi doue resolutiuni, un'a a comitelui supremu Buteanu din 15 Maiu 1862, éra a dou'a a guvernului din Clusiu din 13 Iuniu 1862 Numerulu 12717 din care s'ar vedea, ca ridicarea scólei proiectate s'a luat u la cunostintia si a fostu aprobat a de càtra guvernulu marelui principatu alu Transilvaniei.

Intru altele despre acestu actu din urma sciu si mai marturisescu acei barbati romani, cari in acelu timpu erau si ei membri ai guvernului si cari din grati'a lui Ddieu se mai afla in viatia.

Dara cu privire la interpelatiunea de fatia nici nu este intrebarea, daca acestea optu acte sunt autentice sau nu, ci intrebarea netedu pusa este, daca acelea acte cá autentice obliga la ceva pe Associatiunea transilvana sau nu.

Dupa cercetari minutióse facute in acésta cauza de altmentrea fórté interesanta din punctu de vedere alu adeveratei culture nationale, Comitetulu Dvóstra se vede silitu a declará, cá acelea acte nu obliga pe Associatiune si pe comitetulu seu la nimicu. Pentru-cà sè se póta constatá vre-o urma de obligamentu pentru Associatiune càtra întreprinderea acelu 42 de comune din comitatulu Dobàcei, trebuiá sè se probe die in modu autenticu, cá asia numitul senatu scolasticu alu acelei întreprinderi a invitat u pe Associatiune prin actu formalu, cá se ia asupra'si priveghiarea nemijlocita asupra fondurilor, a averei, càtu si in privinti'a planului de invetiamentu, asia precumu se prevede in pp. 24 si 25 din invoirea fundamentala, apoi conformu punctului 26 din aceea si invoire totu Associatiunea se aiba a'si exercitá dreptulu de privighiare „trimitiendu din membrii sei comisari cari se cercetedie scól'a, cursulu invetiatoriloru, protocolulu si tóte ratiunile senatului, si se póta cu unu cuventu a face toti pasii aflati de densa buni,

numai cá institutul si scól'a aceea se infloresca si se fia asigurata“.

Si nici atàta nu aru fi de ajunsu, ci dl interpelante erá ținutu se probe die totu cu actu autenticu, cá Associatiunea transilvana ar' fi luatu in adeveru in vreun'a din adunările generali ale sale asupra sa o sarcina atàtu de grea si delicata, inpreunata cu spese si cu respundere grea, precum se prevede in cele trei puncte susu citate si preste totu in coprinsulu asia numitei invoieli fundamentali.

Nimicu din tóte acestea nu s'a intemplat u. Combinându dupa cele optu acte, afacerea acésta scolastica a comunelor dobàcene s'ar fi regulatu pàna in Iuniu 1862. In casu cându cineva s'ar fi adresatu indata atunci in aceea si afacere càtra comitetulu Associatiunei, ar fi urmatu cá se fia fostu data in discussiunea adunarei generale ținute la Brasiovu in 28—30 Iuliu acelu anu. Agendele acelei adunari coprinse in 27 de puncte ale processelor sale verbali nu coprindu nici unu cuventu despre întreprinderea desu memorata a comunelor dobàcene. S'ar putea inse cá acea afacere se fia ajunsu la comitetu in urm'a adunarei generale din 1862. In acestu casu comitetulu alu carui presiedinte energiosu erá prea fericitul metropolitu Andreiu br. de Siagun'a, care nu lasá nici cea mai neinsemnata afacere se fia pusa la o parte cu lunile intregi, aru fi datu afacerea dobacéna in desbaterea adunarei generale ținute la Blasiu in 7 et 8 Septembrie 1863, in care s'au pertractatu o suma de agende in 41 puncte protocolari, din care inse nici-unulu nu scie nimicu de fundatiunea scolastica si nici de vre-o invoiela relativa la aceea a celoru 42 de comune. Totu asia nu se afla urma nici in actele adunarei generale a patr'a ținuta in anulu 1864 la Hatiegu. Caus'a acestei taceri este invederata:

Comitetulu Associatiunei nu fusese informatu de càtra nici o auctoritate competenta si nici provocatu a luá asupra'si sarcinele in puse ei de càtra cineva, fàra a fi intrebatu mai antai, daca este ea in stare, daca Associatiunea voiesce, daca'i este permis prin lege, daca nu aru veni in conflictu cu alte auctoritati ale statului sau ale bisericiloru, anume in acea epoca, pre cându sfer'a de activitate pentru asia numitii referenti scolastici guberniali se alterase atàtu de multu in comparatiune cu aceea ce o avusera sub absolutismulu curatu, încàtu acumu unii din ei incepusera se vie in conflictu cu respectivele ordinariate, de sí nu asia grave cá in dilele nóstre, in totu casulu inse neplacute. Apoi nu Associatiunea transilvana din natur'a sa blànda si pacifica este acea corporatiune scientifica si de cultura, care se incline vre-odata a se amesteca in lupt'a gigantica, inversiunata, purtata pentru a fi sau a nu fi, de atâtea sute de ani pàna in diu'a de astadi intre potestatea eclesiastica si intre cea politica, intre coróna si mitra, cruce si sabia in tóta lumea christiana.

Dlu interpelante a pretinsu in cererea sa din 8 Augustu 1886 cá adunarea generala se indatoredie pe

comitetulu seu, că in acésta afacere se căstige cătu mai curendu datele necesare, éra adunarea generala a decisu precumu veduramu, că comitetulu „se faca pasii necesari in cătu afacerea ar cadea in competentia lui“.

Dupa-ce probaramu de ajunsu, că nimeni nu auctorisase vreodata pe comitetulu Asociatiunei că se traga la raspundere pe cineva in afacerile scolastice ale celoru 42 de comune politice sau bisericesci din comitatulu Dobăcei, asia urmédia de sine, că elu nici nu'si póte arogá dreptulu de a provocá pe cineva că se'i comunice actele originali relative la acea invoiéla si la pretins'a fundatiune, si asia dn: interpelante a gresitu cu totulu adres'a dela care pretinde se'i căstige cutare date si se scape de pericolu o scóla care nu exista de locu.

Citindu cineva chiaru cele optu acte publicate prin diarie, carora dn interpelante le da crediementu neconditionatu, putea se prevédia usioru, că daca s'ar fi pututu infintia desu numit'a scóla centrala, caracterulu seu erá se fia dupa tóta probabilitatea confessionale, pentruca: 1. Episcopulu gr. cath. Ioanu Alexi provocase mai antaiu in anulu 1861 Nr. 1868 pe comunele din dieces'a sa, că din imprumutulu de statu dela 1854 se dea obligatiuni la unu fondu mare scolasticu P. 1. 2. Oficialatulu comitatului prevede inca din 8 Februaru 1862 clasificarea numai a comuneloru bisericesci gr. catholice si o comisiune scolastica diecesana pentru conducerea cauzeloru scolastice. 3. In comisiunea mixta ținuta la Gherl'a 24 Februarie 1862 au conclucratu din partea diecesei patru canonici, éra mireni din partea comitatului comitele supremu cá presedinte, alti doi membrii si doi actuari, toti cinci gr.-catholici. 4. Planulu de invetiamentu se'lu prelucre ordinariatulu episcopiei gr. cath. din Gherl'a, dar' apoi se se intarésca si de cătra alte ordinariate, că si cum in acelea 42 de comune ar mai avea a face inca si alte ordinariate romane afara de celu din Sibiiu. (P. II. principale).

Din tóte acestea urmédia, că daca zelosulu dn. interpelante doresce se afle ce s'a facutu acelu fondu destinatulu pentru infintiarea unei scóle centrale in Gherl'a n'are decátu se recurga la adresele numite in acte si aflatóre in acelu comitatu si mai alesu inpregiurulu resiedintiei episcopesci.

Onorat'a adunare generala este rugata a luá acestu respunsu alu comitetului seu la cunoscintia. Sibiiu 27 Augustu n. 1887.

Bibliografia.

— Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn. Zeitschrift für die Volkskunde der Bewohner Ungarns und seiner Nebenländer. Redigiert und herausgegeben von Prof. Dr. Anton Hermann. B.-pest 1887. formatu 4° pag. 124. Pretiulu 1 fl. 20 cr. Victoru Hornyánszky. I. Jahrgang.

Astadi cându cultivarea sciintieloru se ține par excellence de specialitate; cându pentru fie-care ramu alu literaturii se

afila cultivatori speciali, trebuie se intimpinamu cu bucurie ne-suintiele de soiulu celoru cuprinse in brosiur'a, pe care voimú se o facemu cunoscuta.

Acésta întreprindere, o fóie periodica, o putemu numi dintr'unu punctu óre-carele unu fenomenu rarú pre terenulu literaturii nóstre nóue, si este démna de atentiune, atátu pentru materi'a ce o tractédia, cătu si pentru intocmirea ei.

Scrierea, dupa cum arata si numirea, ce o pórtá, apare in limb'a germána in Budapest'a. Redactorulu ei e profesorulu Dr. Anton Hermann, carele o a destinatulu mai cu sama pentru barbatii de specialitate din tierile straine, rezervându si limbei romane unu spatiu mai largu, o a facutu démna, că se cautamu a ne inpretini cu cuprinsulu si directiunea ei.

Scopulu acestei foi periodice si terenulu pe carele va avea se se misce, redactorulu nu le póte precisa de pe acum, de asemenea invetiatura numai dupa cătv'a timpu si numai dupa o proba favorabila o va putea trage; unu lucru ce redactorulu l'a rezervatu si pentru sine.

Atáta este siguru, că fói'a acésta da ocaziune singurateceloru nationalitati la edarea materiiloru adunate si mántuesce astfelu tesauerele traditiunei poporale sau ale literaturii nescrise de valurile perderei vecinice. In legatura cu acést'a mai are redactorulu inca si unu altu scopu nobilu inaintea ochiloru sei si adeca: a nutri armoni'a fratiasca intre nationalitatile in Ungari'a locuitoare, a desteptá simpatia reciproca in ele comunicându nobilulu, frumosulu, adeca producte poetice in limb'a fie-carei nationalitati culte, despre care producte poetice Adamu Mickiewicz, poetu polonezu, astfelu scrie: „Cântece poporale, voi, sieriú sântu alu credintiei, ce legati timpurile cele vechi de cele noue, in voi isi depune o natiune trofeele eroiloru sei, speranti'a cugetariloru si flórea simtiuriloru sale.“

Pe tine nici nu te atinge, nici te sfarama, vre-o lovire, pe cătu poporulu teu chiaru nu te a profanatu. O cântecu poporalu! tu stai si pazesci templulu amintiriloru nationale, tu ai aripi si glasu cá de archangeli, adese si arme cá dinsii. Flacar'a mistuesce lucrarile penelului, tâlharile jefuescu comorile, dar cânteculu scapa in veci cu viatia si se strecura printre ómeni. Daca sufletele injosite nu sciú se'lu hranésca cu doru si cu sperantia, elu fuge la munti, se acatia de ruine, si de acolo spune din timpurile trecute.“

Unu serviciu de mare importantia face acésta fóie literaturii limbeloru singuratice, in cătu si-a propusu edarea acelorú producte poetice, care pâna acumu n'au aparutu in tipariu si comunicarea acelorú totdeodata pe lângá aretarea textului originalu intr'o limba frumoasa si usióra germána.

Imi pare particulara anxietatea impreunata cu óre-care desperatiune a lui Hermann, cându astfelu esclama (pag. 2): „so ist bei dem einen Volke die Quelle der echten, urwüch-sigen, mundartlichen Volks poesie schon ganz versiegt, bei dem andern ist sie getrübt. Es ist höchste Zeit zu sammeln und zu retten“!

Din aceste cuvinte resulta doue lucruri: sau că productele literaturii poporale, luate de densulu in consideratiune au fostu pâna in diu'a de astadi cu totulu neglignite si că a sositu timpulu supremu de ale culege, sau că Hermann n'are deplina scire despre literatur'a poporala a limbeloru singuratice.

In casulu celu dintaiu ar fi suspicarea fara temeiu, atátu pentru poesi'a maghiariloru, cătu si in ceea-ce privesce poesi'a romániloru din Transilvani'a. Despre poesi'a poporala maghiara de altcum nici nu vorbescu, căci dóra suntú destulu de cunoscute colectiunile poesiiloru poporale de Arany-Gyulai, de Kriza, miturile poporale de Majláth-Kazinczy, de la Kóváry si altele.

Chiaru si limb'a romàna inse are multe colectiuni dela proverbe incepundu pàna la ballade si romantie, cu unu cu-ventu, din tôte genurile poesiei populare. Si nu mediocritati au fostu aceia, care au facutu colectiuni de soiulu acesta, ci luceferi, cari stralucitau pe terenulu poesiei romane, precum V. Alexandri¹⁾, Th. Burada²⁾, G. Baronzi in vol. I. alu ope-reloru sale complete (1872 pag. 49—63), Antonu Pann³⁾, si in urma insasi regin'a Romaniei Elisavet'a (Carmen Sylva). In fine foile beletristice romane si diarele apròpe tôte s'au datu silinti'a se culéga piesele literaturei nescrise romane.

Apoi nu e B. Hasdeu acela, carele a culesu in modu interesantu productele de acestu soi in opulu seu „Cuvinte din Betràni“, care in cele dóue volumuri gróse ale sale for-média o colectiune scumpa a elementeloru populare, cu atátu mai vertosu, pentruca Hasdeu ilustrédia cu esplicari limbistice folositoare locuri de multe ori cam obscure din caus'a corrup-tiunii textului.

Hermann subsumédia directiunea fóiei sale periodice in urmatóarele 9 puncte si adeca in publicarea de:

1. produse caracteristice si stralucite, pàna acum nescrise, din poesia populara (càntece, balade, povesti, parimii, jocuri etc.) cu textu criticu si totdeodata cu traducere in limb'a germàna, precum si de traduceri a producteloru eminate din poesi'a populara esite dejá in tipariu;

2. traditiuni populare, basme, credintie, art'a populara etc.

3. poesi si traditiuni referitoare la Ungari'a depuse in poesi'a altoru popóre;

4. studii dialectice, mai cu sama despre limb'a țiganésca, armena, bulgara, vencia, albaneza si a motiloru;

5. Adnotatiuni, intrebari, explicatiuni, studii despre fol-klore tuturoru popóreloru din Ungari'a, precum si despre etnologi'a popóreloru, care au traitu odinióra pe pamèntulu Ungariei;

6. bibliografii sistematice si apretiare critice ale literaturei etnologice vechi si noue din alte tieri referitoare la Ungari'a si de biografii de ale etnologiloru din Ungari'a;

7. traduceri de proba din opurile aceluor poeti ai terei, in a càroru poesia se reflectédia in modu claru spiritulu poesiei;

8. melodii si dantiuri originale caracteristice, inse nee-dite, fragmente de musica si de ilustratiuni de acestea;

9. intr'unu apendice continuativu in limb'a maghiara articoli cu scopu de a lați sciintiele etnologice.

In brosiur'a ce ne servese de substratu la observarile ce le facemu, se afla 4 articoli referitori la literatur'a romana, asia la pag. 27 redactorulu ne face aici cunoscuti cu scrierea lui Ladislau Réthy intitulata: „Az oláh nyelv és nemzet meg-alakulása“, in care Réthy se încerca a resolví o tema tractata de multeri si de fórtè multi.

La pag. 69 cetimu o poveste scrisa in prosa. Ortografi'a pieseloru singuraticè e transcriptiunea fonetica lui G. Alexi, studinte la universitatea din B.-pest'a. Povestea e „Cei doi frati“.

Èn 'cetate Deva trájau odatá doj frac, Iëon 'si 'Nikolaje. Pàrinci lor jerau àmen' bogac. Kànd sà nàscură, mamel'e lor ja u sàrutat pe frunte, ka sà fiže àme'n istec si pricepuc èn tâte si alte...

La pag. 83, se afla o piesa din colectiunea lui A. Kál-làni din comitatulu Szolnok-Doboka (Ardélu) pr.

Kät ëj cara Ungurjaskä
Nuj ka fata rumänaskä,
Kä-j obrazul plin de sënze,
Kënd o vez inima-e plênze.

¹⁾ V. Alexandri, poesie populare, Bucuresci A. Marianu, Ornitologia populara.

²⁾ T. Burada, Datinele poporului romanu la inmormantari. Iasi.

³⁾ A. Pann, Proverbe, Bucuresci.

In limba germana:

Find'st im weiten Ungarnreiche
Nichts, was der Rumänin gleiche;
Siehst du ihre ros'gen Wangen,
Schmilzt das Herz dir vor Verlangen.

La pag. 91 se afla „Kentarja lui Vălan“ éra din col. cãnteceloru pop. a lui Kálliani:

Frunzä verde mäjăran,
Astaj hora lui Vălan,
Kät jera săptämënä
Vălan nimik nu lukra,
Fără tot pă kap sã ja,
Pe ulicã sã kăra. etc.

La pag. 5. aflamu urmatóarele enunciatuni ale redacto-rului: „Fachmänner, die meiner Zeitschrift eine aufrichtige, selbstlose objective, gewissenhafte und eingehende Kritik, (mag sie noch se streng sein), angedeihen lassen, werde ich als die schätzbarsten Mitwirker an meinem Werke betrachten und sie werden an mir einen dankbaren, und gelebrigen Schüler finden“.

Daca voiesce redactorulu se pregatésca acestei intere-sante foi locu si terenu si la barbati de specialitate romani, 'i damu sfatulu, se primésca unulu sau altulu din sistemele fonetice astadi obicînuité; pentruca o transcriptiune cá cea folosita de densulu nu coresponde nici decum legiloru grama-ticale, ér apoi streiniloru neromani nu le face nici celu mai micu serviciu, precum n'ar face nici unu serviciu o analoga transcriptiune folosita la texte franceze sau spaniole.

Dreptu ilustrare a celoru dise me marginescu la cãtev'a exemple (pag. 92). Pã ulicã sã kăra etc. Óre ä in pã si in ulicã totu o vocala e? De unde scimu cumca in cuvintele: ulicële, drăgucële c=ț, ér mai in josu in cëlor c=ce?

Ce felu de licentia indreptatiesce pe cineva, se impreune dupa modulu limbei sanscrite mai multe cuvinte fără a le indigitá baremi continutulu pr. so in loc de s'o, jël lo in locu de l'o, n'o in locu de n'o, spusucám in locu de spusu-ț-am, coj = ț-oi si altele.

Adi, dupa-ce Academi'a din Bucuresci inca cu trei ani mai inainte a edatu o ortografia fórtè simpla, pusa cu totulu pe bas'a logice, e gresiala a mutila partea romana menita. Despre transcriptiunea fonetica asia ne vine se'i dicemu si noi acum creatorulu aceleia, ce-i disese Sincai lui Lipski¹⁾ cu privire la folosirea litereloru cirile „si hi characteres diutius, et mordicitus retinendi sunt, me Hercle, si Apollo concurrat, grammaticam valachicam nemo scribet“.

Ne remàne a mai face in fine amintire si de dorinti'a si speranti'a exprimata de redactorulu, cá scriitorii si culegatorii, cari se ocupa cu etnologi'a diferiteloru nationalitati din Un-gari'a, nu voru lipsí alu spriginí in edarea acestei foi periodice menite a inaintá interesele etnologice.

Sunt deci rogati toti aceia, cari au dejá colectiuni sau au ocaziune de a culege cãntece populare, balade, povesti, jo-curi, traditiuni si datine poporane, se le intocmésca in cãtu se póte dupa dialectulu respectiv, eventualu se le copiedie, si provediute cu adnotatiunile necesarie se le trimita la re-dactiunea fóiei supranumite in Budapesta, Mészáros utca 30 sau in tipografi'a V. Hornyánszki (in palatulu academiei).

¹⁾ Monumente ist. Papiu II. 87.

Nicolau Putnoky